

Asia: VN/2215/2025

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?

Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä (jäljempänä Luksia) katsoo, että lakimuutoksen sisältöön liittyy merkittäviä haasteita kuntayhtymien ostolaskudatan toimittamisvelvollisuuden osalta. Luksia tukee Kuntaliiton eriävää mielipidettä. Hankintatietovarantoon ostolaskudatan siirtäminen perustaa lain myötä kuntayhtymille uuden tehtävän, jonka kustannukset voivat olla merkittäviä ja niiden arviointi on vaikeaa. Lakimuutoksesta syntyvät kokonaiskustannukset hankintatietovarantoon siirrettävästä datasta tulee korvata kuntayhtymille täysimääräisesti, koska kuntayhtymille ei uuden tehtävän myötä seuraa välitöntä taloudellista etua.

Laissa esitetään, että laskujen rivitiedot tulisi jatkossa toimittaa tietovarantoon. Tämä esitys aiheuttaa merkittäviä haasteita kuntayhtymille ja pienille tavarantoimittajille, sillä kaikissa laskuissa ei ole rivitietoja, ja niiden lisääminen manuaalisesti on erittäin raskas hallinnollinen toimenpide. Luksia kannattaa tässä Kuntaliiton eriävässä mielipiteessä ilmenevää esitystä, jonka mukaan rivitiedot ilmoitetaan vain silloin, kun laskulla on valmiiksi rivitiedot. Rivitietojen ilmoittamisessa täytyy huomioida myös se, että niissä voi olla henkilötietoja.

Esityksessä on arvioitu muutoksesta nousevia kustannuksia vain julkisiin toimijoihin nähden. Hallituksen esityksestä ei selviä, miten muutoksen vaikutuksia ja muutoksesta koituvia kustannuksia olisi arvioitu yksityisiin toimittajiin nähden. Vaikutus voi olla erittäin merkittävä esimerkiksi pienyrityksiin, sillä tietorivien ja koodistojen lisääminen laskuihin voi aiheuttaa merkittävää haittaa ja jopa johtaa siihen, että pienyritykset eivät osallistu kilpailutuksiin hankintavaatimusten tultua voimaan.

Luksia painottaa, että lakimuutoksen tavoitteiden saavuttamiseksi on varmistettava riittävän pitkä siirtymäaika organisaation omien toimintaprosessien mukauttamiseksi.

2. Huomionne ehdotetusta hankintatietovarantolaista ja sen perusteluista?

Hallituksen esityksessä tuodaan esille tuoterivitietojen toimittaminen Valtiokonttorille ylläpidettävään hankintatietovarantoon. Luksia huomauttaa, että tuoterivitietojen tuominen hankintatietovarantoon ei ole järkevää. Tuoterivitietoja voi olla hankinnoista riippuen merkittäviä määriä. Sen lisäksi tuoterivitietojen arvo itsessään ei välttämättä tuo lisäarvoa hankintojen tehokkuuden arviointiin.

3. Huomionne ehdotetuista muutoksista julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin sekä edellä mainittujen lakien perusteluista?

Ei kommentoitavaa.

4. Huomionne ehdotetuista muutoksista Valtiokonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluista?

Ei kommentoitavaa.

5. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?

Luksia haluaa tuoda esille vielä havainnon, joka liittyy kilpailutustunnusvelvoitteeseen. Hallituksen esityksestä sekä sen perusteluista ei selviä, vaikuttaako kilpailutustunnusvelvoite taannehtivasti. Siinä tilanteessa, että lain voimaan tullessa kilpailutustunnus tulisi lisätä taannehtivasti jo tehtyihin hankintoihin, työ olisi hallinnollisesti erittäin raskas. Hallinnollisten töiden lisääminen nykyisessä tilanteessa, jossa julkiset organisaatiot käyvät laajalti yhteistoimintaneuvotteluja, on varsin kyseenalaista. Taannehtivasti asetettava kilpailutustunnus olisi myös toimittajia kohtaan kohtuuton ja yllättävä, koska se ei käy ilmi nyt käsillä olevasta hallituksen esityksestä eikä sen perusteluista.

Kivelä Karita

Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä